

Valon lausunto sisäasiainministeriölle hallituksen esitysluonnokseen uudeksi rahankeräyslaiksi

Valo lausuu otsikossa mainittuun hallituksen esitykseen seuraavaa:

Rahankeräyksen keräystarkoitus ja toimeenpano-oikeus

Yleishyödyllisten yhteisöjen varainhankinta koostuu perinteisesti jäsenistöltä kerätyistä maksuista sekä tuloverolain 23 §:n 3 momentissa mainitusta toiminnasta. Tämän lisäksi varainhankintaa voidaan harjoittaa muun muassa luvanvaraisen rahankeräyksen, arpajaisten tai verollisen elinkeinotoiminnan muodossa.

Yleishyödyllisen toiminnan määritelmään kuuluu toimiminen yksinomaan ja välittömästi yleiseksi hyväksi aineellisessa, henkisessä, siveellisessä tai yhteiskunnallisessa mielessä. Toiminta ei kohdistu vain rajoitettuun henkilöpiiriin, eikä tuota siihen osallisille taloudellista etua osinkona, voitto-osuutena taikka kohtuullista suurempana palkkana tai muuna hyvityksenä.

Yleishyödyllisyyden vaatimuksen poistaminen sekä keräystarkoituksesta, että toimeenpanotahon osalta laajentaa rahankeräyksen oikeutettujen joukkoa merkittävästi. Lisäksi rahankeräyksiä järjestävien yhteisöjen määrä kasvaa jos keräyksen tarkoitus ei ole sidottu enää yleishyödyllisyyteen.

Yleishyödylliseen toimintaan suuntautuvan varainhankinnan turvaaminen ja helpottaminen on tärkeää kolmannen sektorin toimintaedellytysten varmistamiseksi. Hallitusohjelmassa on kansalaisjärjestöjen ja yleishyödyllisten yhteisöjen rooli tunnustettu. Hallitusohjelmassa sitoudutaan selkeyttämään järjestöjen varainhankintaa ja parantamaan muutoinkin niiden toimintaedellytyksiä.

Hallituksen esitys mahdollistaa kuitenkin toimijoiden vyöryn sellaiselle pelikentälle joka on perinteisesti tunnustettu yleishyödyllisen toiminnan yksinoikeudeksi. Lain esitöissä ei millään tavalla perustella keräystarkoituksen ja toimijajoukon laajentamista. Esitöissä myönnetään että järjestöt voivat enenevässä määrin joutua turvautumaan julkiseen rahoitukseen toimintansa turvaamiseksi. Järjestöjen

ensisijainen tavoite on ollut keventää rahankeräyslupan hakemiseen liittyvää byrokratiaa ja helpottaa luvan voimassaoloa, eikä mahdollistaa kaupallisiin intressein ja taloudelliseen voitontavoitteluun pyrkivien toimijoiden tulon rahankeräysmarkkinoille. Valo arvioi, että toteutuessaan laki johtaa pienevään rahankeräyskertymään kansalaisjärjestöille. Tämä tapahtuisi samaan aikaan kun monien järjestöjen julkinen rahoitus on vaakalaudalla. Yleishyödyllisen kansalaistoiminnan taloudellisten toimintaedellytysten heikkeneminen heijastuu kielteisesti koko yhteiskuntaan.

Valo näkee myös uhkana, että rahankeräykseen osallistuisi epärehellisin motiivein henkilökohtaisella voitontavoittelulla yhden tai muutaman henkilön johtamia yhteisöjä, jotka eivät ole minkäänlaisen yhteisöllisen juridisen, demokraattisen tai sosiaalisen kontrollin piirissä ja jotka veisivät epärehellisellä toiminnallaan rahankeräyksen maineen ja sitä myötä ihmisten lahjoitushalun rehellisille yhteisöille.

Jatkossa myös kunta ja valtio voisivat järjestää rahankeräyksiä. Molemmilla julkisyhteisöillä on verotusoikeus, joten rahankeräysoikeuden laajentaminen näihin tahoihin ei ole millään tavalla perusteltua.

Valo esittää että lakiesityksen 3§ ja 5 § muutetaan seuraavaan muotoon:

3§

Rahankeräyksen saa toimeenpanna yleishyödylliseen tarkoitukseen.

5§

Rahankeräyksen saa toimeenpanna

- 1) Suomessa rekisteröity yleishyödyllinen yhteisö
- 2) Suomessa toimiva rekisteröimätön yhteisö varojen hankkimiseksi taloudellisissa vaikeuksissa olevan yksittäisen henkilön tai perheen auttamiseksi
- 3) Suomessa toimiva rekisteröimätön yleishyödyllinen yhteisö, jos rekisteröimättömyys johtuu siitä että yhteisön asemasta on säädetty Suomen lainsäädännöstä

Lupaprosessi ja itsesääntely

Valo pitää esityksessä erittäin onnistuneena lupamenettelyyn liittyvän byrokratian karsimista. Esitys on oikean suuntainen vapaaehtoistoimintaan perustuvien järjestöjen hallinnollisen työn vähentämiseksi.

Valo on mielellään mukana muiden kansalaisjärjestöjen kanssa järjestöille sopivan itsesääntelyjärjestelmän kehittämisessä. Järjestöjen hyvään hallintoon kuuluvat

myös esimerkillisesti hoidetut rahankeräykset, jotka lisäävät kansalaisten luottamusta lahjoittaa myös tulevaisuudessa yleishyödyllisiin tarkoituksiin

Hallinnon keskittäminen maistraatteihin vapauttaa toivon mukaan resursseja poliisihallitukselle valvoa tiiviimmin kansalaisjärjestöjen rahoitukseen vaikuttavaa laitonta rahapelitoimintaa. Valtion tulo- ja menoarviossa tulee taata maistraateille riittävät resurssit neuvontaan sekä rahankeräysrekisterien ja valvonnan hallinnoimiseen.

Helsingissä 28.11. 2014

Teemu Japisson
pääsihteeri